GHEORGHE DORAN

Visul de noapte al apelor

****

versuri

cu un cuvânt de început de ANGHEL DUMBRĂVEANU

CUVÂNT DE ÎNCEPUT

Gheorghe Doran este un poet din generația mea şi ne ştim din vremea începuturilor noastre literare, când ne întâlneam în paginile gazetelor bănățene, ori în pridvoarele de lumină unică ale peisajelor din jurul Oraviței sale natale.
El era, cum a şi rămas, un poet cu un timbru curat, surprinzând prin prospețimea unui lirism ce respiră miros inefabil de izvoare şi văpăi de culori călătoare, un spațiu de taine reverberând sugestii de zăcământ "pururea reîntineritor" cum spune Poetul.
Între timpul acelor zboruri dintâi şi revenirea sa la uneltele mereu înnoite ale poeziei, s-a interpus o aşteptare nostalgică pe care n-am avut cum s-o înțeleg.
Acum, când s-a decis să-şi adune o sumă de sensibile şi originale poeme, Gheorghe Doran în Festina Lente, ne cheamă într-o margine de lămurire: "Mai-iutele-de picior / Trece pe lângă tine / Scuipându-ți în față / Şi ajunge la miresme/ Primul / Luând şi partea ta din ele. // Tu vii în urma lui / Încărcat de roade şi ani/ Păşind sigur. // Mai-iutele-de picior / Ostenit se prăbuşeşte. // Tu vii în urma lui / Păşind singur / Încărcat de roade / Şi ani."
Mi se pare că în această confesiune, Gheorghe Doran observă, lucid şi orgolios, o experiență literară şi o îndreptățită satisfacție, pe care i-o împărtăşim.
Relevând o interesantă şi personală obțiune de artă, confesiunea sa este legitimă, în timp şi experiență, dăruindu-ne această carte şi, poate, altele ce vor să vie.
Sunt demne a fi citite şi prețuite multe poeme întru susținerea celor ce-mi îngăduie să presupun, după o lectură binecuvântată.
Numele acestei cărți ce ne stă înainte - Visul de noapte al apelor este, el însuşi, o sugestie de poem într-un vers, care ne trimite la înaintaşul Ion Pillat, înscriindu-se între numeroasele "piese" ale acestui surprinzător vehicol de zbor, al cărui brevet îi aparține.
După cum se ştie, poezia nu poate fi evaluată cu adevărat, dacă nu ne "ostenim" să-i descoperim frumusețea, sugestiile, farmecul şi conotațiile aflate în aluzii subtile, sau

inventate de robul aventurat să atingă cerurile necunoscute, dacă nu ne întoarcem la un şir de lecturi deschise, la care ne îmbie adevărurile şi valenţele ei.
Vrem să spunem că Gheorghe Doran deţine un secret al său de a plăsmui "frumuseţi şi preţuri noi", cum mărturisea geniul Cuvintelor potrivite. Mergând înainte aflăm un nou orizont: "Puntea aceasta / Tu nu o vei trece nicicând /. Priveşte / Sub ea / Se cască hăul / Cel cu o mie şi una / De braţe" (Îmbătrânit de prea mult soare) ne spune poetul. Ori: "Pe croitorul Isaac / L-au dezlipit de lângă maşina sa de cusut / Şi l-au urcat la ceruri / Printr-un coş / fără de sfârşit" (Urcare la ceruri), vine şi ne spune poetul într-o limpiditate remarcabilă, dar, după cum exprimă întregul, şi într-un fel de înţelepciune cuceritoare.
Înaintând în cele patru despărţăminte, care împlinesc cartea lui Gheorghe Doran (Odihna frunzei de plop, Cavalerii Bunei Speranţe, Icoane pe suflet, Sfintele taine ale iubirii), asemeni celorlalte patru anotimpuri, cititorul are satisfacţia de a fi introdus în regimul unei complexe problematici a existenţei, tratată cu o sensibilitate şi gravitate cuceritoare.
Aşadar, între timpul acelor pâlpăiri de aripi de la începuturi şi revenirea nemărturisită la miracolele poeziei, se întinde o aşteptare fertilă, pe care, acum, căutăm a o înţelege.
Şi iată, când era să vină peste noi o mirare, dacă nu o adiere de îndoială, poetul intră în cetate, firesc, legitimat de un lirism care-i poartă pecetea, semn că absenţa sa era numai aparenţă. În tot acest interval lucrarea şi-a urmat destinul; izvoarele ce ne îndeamnă vin acum limpezi, sugerându-ne că filtrele unor mutaţii s-au rafinat dobândind suplеţea, concentrarea şi elevaţia unei înălţări în care poetul a crezut fără încetare.

ANGHEL DUMBRĂVEANU

ODIHNA FRUNZEI DE PLOP

ODIHNA FRUNZEI DE PLOP

M-ai făcut, mamă,
Numai cântec.

Vioară-aş fi vrut să mă nasc.
Să arcuiesc cântecul
Slobozindu-l din strune
Spre inima fratelui meu.

Tu aripi mi-ai dat
Şi odihna frunzei de plop.

POD PESTE TIMP

Au murit toate săruturile.
Îmbrăţişările au fugit în mlaştini.

Peste vorbe vântul a dansat nebun.

Apoi prietenii
S-au ascuns în răni.

Pod peste timp
Sufletul meu.

NOAPTE INTERIOARĂ

Iată,
Interiorul acesta
E atât de nepopulat

Încât
Păianjenii
Au dat buzna afară.
Prin geamuri.

Numai noaptea
Se umple cu vise.

s. a. m. d.

Bună dimineața, prieteni!

Ați observat c-am îmbătrânit
Încă o zi de uitare?

Taina aceasta să n-o ziceți
Nimănui.

Dar mai ales vântului.

Doamne ce va fi după aceea?

Vom mai îmbătrâni
Cu o zi,
cu un an,
cu o viață.

VEŞNICUL "ESTE"

Oricare ar fi zborurile,
Înaltul mă soarbe

Cu sete.

Aripi să am.

O! Necuprinsul,
Scăldat în întuneric
Şi rază
Mă cheamă.

Dar
Obosit
De fiecare dată,
Mă-ntorc înfrânt la veşnicul
ESTE

ŞI . . .

Şi
Ca să nu mă autoplagiez
În fiecare zi
În zori
Îmi ard visele.

DESTIN

Ce port în mine
Se mai numeşte viață.

Ce port în viață
Se numeşte suflet.

Ce port în suflet
Se numeşte dor de viață.

Ce mi-aş mai putea dori?

Sunt un om bogat!

CREZ

Visul nu poate fi decât vis.

De aceea
Dimineața

Dezlipindu-l de pe ochi
Îl cântăresc bine în palme
Cu gândul la ce voi împlini azi.

E nevoie de priviri calde
Pentru tot ce nasc mâinile mele,
Pentru tot ce se naşte în mine.

PULBERI DE STELE

Pulberi de stele
Adun
Fărâmă lângă fărâmă

Apoi le spun
Visul izvorât din țărână.

Astfel mă nasc
Eu,
Celălalt.

CLIPA

Alunecam
Prin viclenia cărărilor
Spre undeva.

Iată
Această fată măruntă
A nevăzutului
Ce curge prin noi

Demolându-ne

INCERTITUDINE

Se destramă
Visul de-o noapte al apelor.
Săgeata neagră
Speriată-l despică.
Şi totul se leagănă
Între
Moarte şi viață.

Apoi
Alunecare de țipăt
Prin suliți
Trezind oştile.

Călăuză a zilei prin noapte
Zorile.

SOLSTIȚIU

De ce în rarişti de toamne târzii
Când plopii-aştern covoare pe cărări
Toiagul amintirii, în vetrele pustii
Împrăştie cenuşa defunctelor dureri?

De ce? Dar cine poate şti?
Mi-e sufletul un salahor flămând,
O mahala cu casele pustii
Pe unde trece vântul fluierând.

CAVALERII BUNEI SPERANȚE

ÎN ȚARA ACEASTA . . .

În țara aceasta de aur
Cu cer de argint
Visată de mulți rătăcitori
Se moare uşor.

Toți Cavalerii Bunei-Speranțe
Veniți dinspre Soare-Răsare
Îşi pierd caii-n mocirlă.

Oamenii s-au prefăcut în statui.
Chiar ceasurile s-au oprit
Acum o mie de ani
Şi mai bine.

Numai aurul trădării
Zornăind mai viețuieşte.

Soarele urmează drumul
Marilor Cavaleri ai Speranței
Îngropându-se în fiecare zi
În marginea de vest
A mlaştinii.

ECHINOX

Încătuşat de verde plesnesc ca un lăstar
Şi caut, din când în când, o nouă risipire
În drumu-mi chinuit spre-o piatră de hotar
S-aduc ofrandă nouă în goalele potire.

Potop zăgăzuit vrea să buiască-n lume.
În clocotu-i buimac cădea-vor catedrale.
Va fi, apocaliptic, un început şi-un nume
Cu traiectorii clare spre spațiile astrale.

DOR

Dor mi-e să mă împărtăşesc
Cu această veşnică devenire
A neamului meu.

Martor drept
Al precumpănitei naşteri
De oameni şi țară.

DRUMUL

Drumul acesta-i
De toți circulat.

Numai eu îl descopăr
Milimetru cu milimetru.

Urc pantele
Numai pe serpentine,
Refuzând sistematic
Scurtăturile.
(pe care le consider
o ofensă adusă şoselelor)
La coborâre
Important e să ai frânele bune.
Dar mai ales direcția.

Şi când te gândeşti
- parşivul -
Are un singur sens obligatoriu:
Înainte.

FESTINA LENTE

Mai-iutele-de-picior
Trece pe lângă tine
Scuipându-ți în față.
Şi ajunge la miresme
Primul
Luând şi partea ta din ele.

Tu vii
În urma lui
Încărcat de roade şi ani
Păşind sigur.

Mai-iutele-de-picior
Ostenit se prăbuşeşte.

Tu vii
În urma lui
Păşind sigur
Încărcat de roade
Şi ani.

LA MASA ACEEA . . .

La masa aceea
Să nu v-aşezați niciodată.

E masa plină de rumene bucate.

Voi,
Frații mei, să ştiți
Că-n mijloc
E sâmburele amar
Al nemuncii.

Şi pline de otarvă sunt
Ucigând până la
Al şaptelea rod.

DUPĂ DATINĂ

Cei care aşteaptă în umbră

Să murim
Cioclii noştrii
Se vor numi.

Şi
După datină
Peste groapă
Vor primi bănuțul
Pe care-l vor bea
La prima crâşmă.

În sănătatea noastră.

BĂTRÂNA

Cu un piaptăn ştirb
Bătrâna îşi descâlcea visele.

Şi ele se-ncolăceau la loc
Ca şerpii în nopțile
Cu lună plină
Din mai.

Bătrâna îşi descâlcea visele
Iar casa-i deasupra
Ardea pălălaie.

APOCALIPTICA

A-nceput să ningă cu sănii.
Vom cumpăra din vară zăpadă.
Copiii vorbesc ciudățenii.
Orbii au început să vadă.

Carele n-au loc pe asfalt.
Piatra cade în sus.
Scundul de-acuma-i înalt.
Totul s-a dus? Totul s-a spus?

PĂDUREA ROMÂNĂ

Şi-a pierdut mințile Pădurea Română.
Dezarmații copaci vânjoşi

Îi coboară spre dinți dușmănoși
Străinii dinți necruțători.

Din zori în zori
Coboară de pe creste
Ca voinicii din poveste
Fără de sabie,
Fără de buzdugan
În gura de ferăstrău duşman

Sus pe creastă
Lângă bolta cerească,
Munții rămân goi
Măcinați de vânturi şi ploi.

Pădurii Române
Îi rămâne
Pentru ziua de mâine
Când va închide uşa
Rumeguşul şi cenuşa

Trezeşte, doamne Pădurea Română.
Dă-i mintea cea de pe urmă.
Opreşte execuția. E fără de vină!

Prea o rod viermii la rădăcină!

RĂSCRUCE

Prea ți-ai asmuțit zăvozii, doamne,
Împotriva-mi şi oricând
N-am dorit, trecând prin toamne
Decât să trăiesc trăind.

Lut fiind visam o înălțare.
Zbor spre astre îmi doream.
Nu ştiam. Din scăldătoare
Alungat din preajmă-ți eu eram.

Ştiu că drumul meu-nainte
Picuri grei de sânge-l vor marca.
Fie vorba care nu mă minte
Înainte de voința ta.

N-avem loc de împăcare
Vom păşi egali în drept:
Eu, fost rob credinței tale,
Tu, cel care n-ai fost înțelept.

ÎN ARENĂ

Stați răzimați de gard
Şi priviți în arenă.

Cu mâinile-n şolduri
Puteți înjura în voie,
În timp ce entuziaştii
Îşi pasează visele
Unul-altuia
Ca meciul să se termine
Pe placul vostru.

Nu mai scuipați coji de cuvinte
Printre dinți.

Păşiți în arenă.

ADEVĂR GRĂIESC VOUĂ

Şi,
Ridicându-se atunci
Profetul,
A strigat din răsputeri mulțimii
Ce se afla în templu:
"Adevăr, grăiesc vouă!"

Iar negura de târgoveți
Nu s-a speriat foarte
Ci
Prinzând vorbele lui
- porumbei imaculați -
Le-au aşezat
De-a valma
Pe tejghea.

ICOANE PE SUFLET

RĂDĂCINI

Tatăl meu, ceferistul,
După ce a alergat
Un car de ani

Printre şine,
S-a dus sus, pe deal
Să se odihnească puțin

Şi-a uitat drumul spre casă.

Mama l-a plâns, ca, apoi,
După ce a pus casa în ordine,
S-a dus să doarmă-mpreună
Toată moartea
Aşa cum au dormit
Toată viața.

Acum, bătrânii
Mai coboară câteodată
În visele mele.

REMEMBER

Domnul contabil Schtraub
Era un cuc
Într-un ceas nevăzut.

În fiecare zi
La douăsprezece fix
Ieşea din biroul său
Fredonând un vals vienez.

Astăzi
Domnul contabil Schtraub
Nu mai fredonează
Cunoscutul său vals vienez
Pentru că ceasul s-a oprit
La ora
Douăsprezece fix.

Probabil
Că a pierdut cineva
Cheia.

DE-A ASCUNSELEA

Copiii străzii erau buni
Când au venit fiii lui Israel.

Timpul nebun ieşise
Din matcă.

La marginea oraşului s-au oprit țăranii.
Ploaia de toamnă s-a furişat în oraş.
(Pe piață alimente tot mai puține)
Ultimile acorduri au fost cântate
De fanfara din parcul comunal.

În colț cineva îşi număra arginții.

Apoi au plecat fiii lui Israel
Să se ascundă după un gard foarte înalt.
Şi nu i-am mai găsit niciodată.

ÎMBĂTRÂNIT DE PREA MULT SOARE

Cândva
Mai marii cetății
Au zis:
"Puntea aceasta
Tu nu o vei trece nicicând.
Priveşte
Sub ea
Se cască hăul
Cel cu o mie şi una
De brațe!"
Am pogorât în propriu-mi adânc
Precum Duhul Sfânt
În biserică.

Şi
Iată-mă
Îmbătrânind
De prea mult soare.

SINDROM LETAL

Fratele meu

S-a îmbolnăvit
De-o vreme încoace.
Cumplit.

Tropăie-n el
O sete nebună
După aurul
Ascuns noaptea în lună.
Strălucirea fierbinte
Din soare
Îi pare aur topit
În cuptoare.
Doarme şi-n somn
E flămând
Visează lingouri de aur
Mâncând.
48
Se trezeşte
Şi-şi ascunde sudoarea
Nedesluşindu-i culoarea.

Boala lui e
Fără de leac
Fratele meu va muri
De-o viață mai sărac.

ICOANA LUI IOACHIM ARGATU

Umbla clătinându-se
În umbra femeii sale
Înfricoşat să nu calce alături.

Şi se bălăcărea
În propriul său suflet
Fără puterea de-a se tămădui
Pre sine prin sine.

Era
Ca într-un timp
Cu margini înguste.

Şi el ins rătăcit
În propria-i
Nimicnicie.

ORDIN CAZON

Cel din fața mea,
Cel cu ochelari cu ramă groasă
Cu multe dioptrii

Mi-a proptit un deget butucănos
În stomac
Şi-a mormăit printre dinți:
-"E bun pentru geniu!
E bun pentru geniu!

Cred că mi-a cotrobăit prin viață
Cum ai căuta într-un geamantan
De recrut
Băutura adusă de-acasă.

E drept că
Mă simt excelent deschizând
Necălcate drumuri;
În urmă dărâm orice pod
De-ntoarcere;

La nevoie caut
Tot ce-i ascuns
Mai sus sau mai jos
De firul ierbii;

Când apuc îmi fac
Câte-un bivuac
Pe care
La plecare
Îl arunc în aer.

Tipul mi-a cotrobăit prin viață
Cum ai căuta într-un geamantan
De recrut
Băutura adusă de-acasă.

URCARE LA CERURI

Pe croitorul Isaac
L-au dezlipit
De lângă maşina sa de cusut
Şi l-au urcat la ceruri
Printr-un coş
Fără de sfârşit.

Sărmanul,
N-a mai avut zile!

Pe dughenarul Avraam
L-au smuls

Dintre rafturile
Aproape goale
Şi l-au urcat la ceruri
Prin acelaşi coş.
Fără sfârşit.

Sărmanul
N-a mai avut zile!

Pe domnul Grumberger
L-au trimis undeva
Într-o țară scăldată
De soare.

Domnul Grumberger
A avut zile.

Şi bani.

ŞI EU DOREAM DOAR . . .

Îmi măsurau fiecare gest.
Privirea amicală
Era cea mai slab cotată.
Zâmbetul
Câştiga în valoare.
O strângere de mână
Era convertită-n valută
Pe piață.
Când au ajuns la îmbrățişări
Au sărit calculatoarele
Din balamale.

Astfel nu am putut afla
Niciodată
Prețul unui sărut.

Şi eu doream doar
Să le fiu prin preajmă.

SFINTELE TAINE ALE IUBIRII

SUB JURĂMÂNT

Sunt acela care
Cunoaşte
Toate sfintele taine
Ale iubirii.

Dar
Legat-îs
Cu grea afurisenie
Să nu le destăinui
Nimănui şi nicicând.

Am slobozenie doar
Să le simt
Strecurându-se-n mine.

TRUPUL CALD AL FEMEII

Ca o pâine dospită
Trupul cald al femeii
Pradă blândă
Patimii setoase
De iubire.

Luminând prin noapte
- Drum străjuit
De strune-ncordate,
De stele şi vise -
Şerpuitor drum spre
Necuprins:

Trupul cald al femeii.

CINA CEA DE TAINĂ A IUBIRII

Ci vină.

Acum începe
Cina cea de taină-a iubirii.

Noi doi vom fi
Mirii de cinste.

Gustă din toate bucatele
Dar mai ales din necuprins
Ca să rămânem veşnici şi puri.

E clipa împărtăşaniei cu
Cu eternitate.

Mâine
Servitorii vor face iar ordine
Iar câinii vor linge oasele.

Şi vor lătra.

FĂRĂ DE CARE . . .

Luați, vă rog, un strop de destin
Şi-l amestecați cu multă iubire.

Poate găsiți prin casă
O fărâmă de tandrețe.

Dar mai ales nu uitați
De credință, de marea credință
Fără de care nimic nu trăieşte.

SENTINȚA

Femeia
A trădat:
Mirosul reavăn de brazdă
Primăvăratecă,
Cântecul privighetorilor
În zori,
Cumpăna instabilă
A fântânii,
Ca să-şi apropie
Iadul.

NEȚĂRMURIT ÎN DRAGOSTE

Şoaptele frunzelor îți vor spune:
- Leapădă-te de el.
Nu vezi cum se clatină?

Nu le-asculta fals-fâşâitul.

Tu iubeşte fără de margini.

Vântul de seară
Nechează în horn:
- E sfârşitul . . . e sfârşitul . . .

Tu iubeşte fără de margini.

Dar, mai ales,
Nu crede
Întunericului nopții.
Totdeauna a fost mincinos
Că ascunde în el
Chipurile oamenilor.

Tu nu uita:
Iubeşte fără de margini.

CHEMÂNDU-MĂ FEMEIA

Chemându-mă femeia
Mi-a strâns mâna
Şi mi-a şoptit:
 - "Hai să coborâm în suflet
Ca-ntr-o peşteră adâncă.
Frică nu-ți fie.
Vom fi mereu împreună".

Nu i-am urmat chemarea
Ca să nu stric
Pânza păianjenului
Ce pusese stăpânire
Pe întreaga intrare.

Atât de cumplit
Încât razele de lumină
Se retrăgeau
Speriate-napoi.

Spre soare.

COLIND PROFAN

Svetlanei

Lerui-ler!
A coborât o stea din cer
Aici. Pe pământ.

Şi fără de cuvânt
S-a aşezat la masa mea
În această crâşmă
De tinichea,
Cu oameni
Soioşi peste urechi
De patime şi de păcate vechi.

I-am oferit o votcă
Sau un rom
Crezând că nu-i stea.
Că e om.
Mi se păreau cuvintele
Nepricepute.
De aceea am băut crunt.
Pe tăcute.

Când cerul s-a fost crăpat
S-a sculat de la masă
Şi a plecat
Printre casele ce dansau bete
O horă nebună
Fără de stele, fără de lună.

Am căutat-o pe-un drum
De cenuşă şi scrum.

Nu mai era.

Se prefăcuse-n parfum.

CUPRINS

Cuvânt de început

ODIHNA FRUNZEI DE PLOP

Odihna frunzei de plop
Pod peste timp

Noapte interioară
s. a. m. d.
Veşnicul ESTE
Şi
Destin
Crez
Pulberi de stele
Clipa
Incertitudine
Solstiţiu

CAVALERII BUNEI SPERANȚE

În țara aceasta
Echinox
Dor
Drumul
Festina lente
La masa aceea
După datină
Bătrâna
Apocaliptica
Pădurea Română
Răscruce
În arenă
Adevăr grăiesc vouă

ICOANE PE SUFLET

Rădăcini
Remember
De-a ascunselea
Îmbătrânit de prea mult soare
Sindrom letal
Icoana lui Ioachim Argatul
Ordin Cazon
Urcare la ceruri
Şi eu doream doar
SFINTELE TAINE ALE IUBIRII

Sub jurământ
Trupul cald al femeii
Cina cea de taină a iubirii
Fără de care
Sentința
Nețărmurit în dragoste
Chemându-mă femeea
Colind profan